Titel: Geen

Spreker: J.W. van Hulst

Partij: CDA

Jaar: 1979

Het pleit zonder twijfel voor het progressieve denken voor het Congres van het C.D.A., dat het ondanks zijn prille leeftijd, nu reeds het bestaan van de Eerste Kamer heeft ontdekt; want de Eerste Kamer is in 1815 in het leven geroepen.

Het is merkwaardig, dat ik op mijn spreekbeurten in het land menigmaal de vraag hoor stellen: ”Wat doet die Eerste Kamer nu eigenlijk? Maar minstens even merkwaardig is het, dat, als die Eerste Kamer iets zegt of doet de stoppen op de redaktiebureaus van de kranten vanwege de hoogspanning doorslaan. Ik denk aan het torpederen van het abortus-wetsontwerp, aan een 40 seconden durende opmerking vorig jaar mijnerzijds over majesteitsschennis (een opmerking die in verscheidene Europese bladen zelfs de frontpagina versierde), aan een nogal kritische instelling van deze Kamer ten aanzien van de Sanctiewet en aan een eigen opvatting over de deelname van de Zuidafrikaanse gehandicapten.

Deze voorbeelden - zij zijn met vele te vermeerderen - duiden reeds op een eigen taak en vooral op een eigen verantwoordelijkheid van de Senaat.

Ik gebruik hier het woord Senaat. Dat woord kan misverstanden oproepen. Want, moge de Eerste Kamer in het Nederlandse politieke leven een bescheiden rol spelen, in b.v. Amerika is dat met de Senaat totaal anders.

Ik ben een zestal keren in de Verenigde Staten geweest en een Nederlandse senator wordt daar, naar mijn inzicht, onder een vergrootglas bezien. Daar het lot bovendien nog heeft gewild, dat ik voorzitter ben van de vaste Commissie Buitenlandse Zaken, vermoedt men buiten onze grenzen, dat hier een soort machtspositie achter zit.

En ieder in Nederland weet, dat de Eerste Kamer "bijna niets!" is. Behalve dan, dat wij in de wetgeving het laatste woord hebben, natuurlijk lijk op de Koningin na.

In de Tweede Kamer vallen de grote politieke beslissingen, en dat is juist en dat moet zo blijven. Vandaar dan ook, dat er in de C.D.A fractie van de Senaat bijna devoot geluisterd wordt, als er woorden van de Tweede Kamerfractie worden geciteerd. Maar dat impliceert natuurlijk niet, dat beide fracties altijd letterlijk hetzelfde over een aantal zaken denken. Als dat zo zou zijn, konden wij gevoeglijk de Tweede Kamer afschaffen.

Nadat de Senaat op 27 en 28 november de algemene politieke beschouw had gehouden, heb ik opvallend veel reakties uit het buitenland gekregen. Enkele voorbeelden. Een journalist uit New York belde mij op om te vragen wat nu precies het standpunt van mijn fraktie was over de Amerikaanse plannen om tot modernisering van de kernwapens over te gaan; ook telefoons uit België. Verder een brief van een lid van het parlement uit de D.D.R., om toch vooral te luisteren naar Leonid Brezjnev. Dit alles dwingt Uw Eerste Kamerfractie doorlopend

tot een eigen positiebepaling en een eigen stellingname; en dat volstrekt binnen de staatsrechtelijke grenzen van wet en grondwet. Met nadruk zij hier dus gesteld, dat wij niet tornen aan de grote politieke beslissingen, die de C.D.A.-fractie in de Tweede Kamer neemt.

De situatie kan echter wel complicaties oproepen, als de Tweede Kamer fractie verdeeld stemt; Dat is bijvoorbeeld gebeurd met de motie van Relus ter Beek over de toelating van de Zuidafrikaanse gehandicapte tot de Paralympics in Arnhem. Als de Eerste Kamerfractie niet verdeeld is, zal zij zich dus bij een van de twee opvattingen die in het C.D.A. der Tweede Kamer naar voren kwamen, moeten aansluiten.

Dat is ook duidelijk gebeurd inzake de Paralympics; Waarbij dan weer een zaak van geheel andere orde is, of de Senaat als geheel tegen beleidsbeslissingen van de Tweede Kamer als geheel in moet gaan. Waar het ging hier niet om een kwestie van wetgeving.

De Tweede Kamerfractie heeft, zoals U weet, over de motie-Stemerdin betreffende de kernwapens, verdeeld gestemd; Daar oordeel ik thans niet over.

Des te meer betreur ik het, dat in de Eerste Kamer een motie van gelijke aard en strekking, ingediend door P.P.R. en P.v.d.A., vóór de stemming is ingetrokken. Het zou mij namelijk niet hebben verwonde als onze fraktie deze motie unaniem had afgewezen.

Ik heb bij de algemene politieke beschouwingen in de Senaat de vraag aan de orde gesteld, of de Regering zich tot een soort faktotum, een boodschappenjongen, moet laten verlagen, om de wil van de Tweede Kamer uit te voeren, U moet er eens op letten, hoe de oppositie in toenemende mate erop aandringt, dat vóór de Regering tot daden komt, eerst de Tweede Kamer vast moet stellen, hoe de daad der Regering dient te zijn; En dat vinden wij niet juist.

U moet ook weten, dat er een goede verhouding is zowel tussen de beide fractiebesturen als tussen de beide fractievoorzitters.

Van elke rede die ik namens mijn fractie houd, krijgt Lubbers steeds enkele dagen te voren de tekst.

Ik ben verplicht ook nog iets te zeggen over de gang van zaken met betrekking tot de Sanctiewet in de Eerste Kamer. Het is een wetsontwerp van het vorige kabinet. Alle huidige V.V.D.-bewindslieden, ministers en staatssecretarissen, hebben voor zover zij lid der Tweede Kamer waren, in die Kamer tegen de Sanctiewet gestemd. Wij moeten het als een normale zaak in politiek Nederland waarderen, dat in een coalitiekabinet van C.D.A. en V.V.D. dit wetsontwerp in het kabinet erg moeilijk ligt. Objectief gezien waardeer ik het erg in de V.V.D., dat zij om de coalitie in stand te houden, zich bereid heeft verklaard de Sanctiewet in de Senaat te verdedigen, en dat - maar ook ik kan niet in de toekomst zien - terwijl men er zich niet over moet verwonderen, indien de V.V.D.-fractie straks tegen zal stemmen. En nu moet uitgerekend de liberale minister Van der Klaauw het wetsontwerp verdedigen!

Dat het kabinet over dit wetsontwerp niet laaiend enthousiast is, blijkt wel uit het feit, dat er abnormaal lang gewacht is met het beantwoorden van uit de Kamer gestelde vragen.

De Kamer zelf heeft doorlopend de nodige spoed betracht. Uw Eerste Kamerfractie vindt unaniem, dat er een Sanctiewet moet komen, maar een aantal C.D.A.-leden heeft tegen

bepaalde artikelen uit het ontwerp bezwaren. Waarschijnlijk komt dit wetsontwerp op 4 maart in openbare behandeling. Daarvóór zal de fractie zich ernstig op haar houding beraden, mede in het licht van de binnengekomen schriftelijke reacties van de Regering.

Uitspraken daarover kan ik dus nu niet doen. Maar U bent hoop ik thans wel volledig ingelicht over de gang van zaken. Daar hebt U recht op U. hebt er ook recht op te weten, dat ik bij de algemene politieke beschouwingen zoveel mogelijk die onderwerpen aan de orde heb gesteld, die in de Tweede Kamer niet ter sprake kwamen, of beter gezegd: niet ter sprake konden komen, omdat zij toen nog niet bekend waren; Ook hiervan kan ik vele voorbeelden geven: de studie van V.N.O., van de Christelijke Werkgevers en van de Technologisch dienst Noord-Holland, betreffende de aanpak van het werkloosheidsvraagstuk, de bezetting van langdurige vacatures in de bedrijven, het al of niet falen van de VUT-regeling; vroeg de Tweede Kamer aan de Regering om een stakingscode, ik vroeg tevens aan de Regering een definitie van het begrip geweld bij stakingen en naar een gedragscode voor burgemeesters.

De brief, die de in Nederland opgenomen bootvluchtelingen op 24 oktober aan de Minister President schreef, heeft onze fraktie zeer ernstig opgenomen. Deze bootvluchtelingen beklagen er zich in hoge mate over dat de Nederlandse begeleiders en sociale werkers eerst van hen eisen, dat zij belijdend lid zijn van het communistische regiem in Vietnam. Als zij dat weigeren, komen zij nauwelijks voor hulpverlening in aanmerking en worden zij achtergesteld bij het verkrijgen van eigen woonruimte. En zo zou ik nog een aantal voorbeelden kunnen geven.

Mijnheer de Voorzitter, U hebt mij verzocht kort te zijn. Daar houd ik mij aan. Ik heb bij de algemene politieke beschouwingen alle betogen van de oppositie in de Tweede Kamer in twee woorden samengevat: Kabinet ga!

Zelf had ik voor het standpunt van mijn fraktie nauwelijks meer woorden nodig, namelijk: Kabinet, ga verder!

Daarmee hebben wij consequent de lijn van het C.D.A. in de Tweede Kamer doorgetrokken. Want de fractie van mijn vriend en collega Lubbers heeft bij ons groot gezag, al is zij natuurlijk ook Onze Lieve Heer niet. Maar beide fracties proberen wel elkaar aan te vullen. Want de C.D.A.-Tweede Kamerfractie is schepper van het Kabinet- Van Agt. En de C.D.A.-Eerste Kamerfractie is onderhouder van het Kabinet-Van Agt.